

CEZA ve CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

Muhakemenin İadesi

(CMUK nun 336, 338 ve 340 ıncı maddeleri)

Doç. Dr. Ayhan ÖNDER

Temyiz Mahkemesi
5. Ceza Dairesi
Esas: 5129
Karar: 879
Tarih: 19.2.1957

(R. K.) nin ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın fiil ve harekette bulunmasından dolayı temyizen tetkik edilmek suretiyle kat'ileşmiş ilâmla Ceza K. nun 414/2 nci maddesi gereğince üç sene hapis cezasına hükümlü (H. E.) tarafından sepkeden iadei muhakeme talebinin esassız olduğu anlaşıldığından bahisle usulün 338 inci maddesi iktizasınca reddine ve kendisinden sözü geçen K. nun 342 ve 5435 sayılı kanununun 2 nci maddeleri mucibince (150) lira ağır para cezası alınmasına dair Üsküdar Asliye Ceza Hâkimliğinden verilen 15.6.1956 tarihli ve 955/369 - 956/195 sayılı hükmün temyizen tetkiki adı geçen hükümlü tarafından istenilmesi üzerine mahallinden gönderilip C. Baş Müddeiumumiliğinden tebliğname ile daireye tevdi olunan dâva evrakı tetkik olundu:

Mümeyyüzünbih karar; iadei muhakeme talebinin esassız olduğundan dolayı reddini mutazammın bulunduğuna göre bu karar aleyhine usulün 340 ıncı maddesi gereğince acele itiraz yoluna müracaat edilmesi mümkün ve muhakemenin iadesine karar verildikten sonra verilecek hüküm mahiyetindeki kararın temyizi kabil ve mümeyyüzünbih karar ise bu vasfı gayri haiz olduğundan temyiz yolunun açık olmaması sebebiyle maznunun mercide hata suretiyle dairemize gönderilmiş bulunan istidasının vazifeli makama tevdi zımında dosyanın C. Baş Müddeiumumiliğine iadesine ittifakla karar verildi (1).

1) Mahmut Alicanoğlu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 1957/380. Kararların tetkikinde istifade edilen eserlerin isimleri gösterilmemiş,

Giriş :

Mahkûmun talep ettiği muhakemenin iadesinde, mahkeme Ceza Muhakemeleri Usul Kanunumuzun 336 cı maddesine göre talebi kabule şayan olmadığı noktasından reddedebileceği gibi, muhakemenin iadesi talebini esas itibariyle kabul ederse, icabında delillerin toplanmasını bir naibe veya istinabe hâkimine havale edip, neticede duruşma yapmadan iade talebini esassız olması noktasından reddedebileceğine göre, bu red kararlarına karşı gidilebilecek olan kanun yolunun neden ibaret bulunduğunu tetkik ehemmiyet arzeder.

CMUK muzun 340 ıncı maddesinde muhakemenin iadesi talebinin kabule şayan olmadığına mütaallik kararlar aleyhine acele itiraz yolu kabul edildiğine göre, bu hükmün tatbik sahası nedir?

Yüksek mahkememizin verdiği çeşitli kararlar ışığında meselelerin tetkikinde üçlü bir tefrik, Ceza Muhakemeleri Usulü kanunumuzun sistemine de uygundur. Evvelâ, muhakemenin iadesi talebi CMUK nun 336 cı maddesine göre kabule şayan olmadığı noktasından reddedilebilecektir. Saniyen, red kararı CMUK nun 338 inci maddesine göre esassız olması sebebiyle de reddedilebilecektir. Nihayet, muhakemenin iadesi talebi kabul edilip duruşma yapıldıktan iddia ve müdafaalar alındıktan sonra, CMUK nun 341 inci maddesine göre mahkeme evvelki hükmü ya tastik edecek veya iptal ile dâva hakkında yeniden bir hüküm tesis edecektir.

Bütün bu hallerde bahis konusu kanun yolları nelerdir?

Aşağıdaki tetkikimiz, Yüksek mahkememizin bu meseleler hakkında vermiş bulunduğu kararları ve görüşümüzü nakletmektedir.

1 — Muhakemenin iadesinin kabule şayan olmadığı kararına karşı kanun yolu :

Kanun yolu ile muhakemenin iadesi müessesesinin ilk karşılaştığı husus, muhakemenin iadesini talebi üzerine mahkemenin vermiş olduğu kararın talepte bulunanı tatmin edip etmemesinde görülür. Muhakemenin iadesi hükmü veren mahkemeye yapılacağına ve bu mahkemede verdiği eski ve iadeye mevzu teşkil eden

---

yalnız müellif isimleri belirtilmiştir. Adı geçen eserlerin isimleri için yukarıda muhakemenin iadesinde müşterek sebepler isimli makalemize bakılmalıdır.

hükmün hakikatin tam bir ifadesi olduğuna inandığı için, iade talebini kolaylıkla kabul etmek istemeyecektir. Bu hal insanlarda bulunan psikolojik bir tutumun da ifadesidir. Mahkeme ilk hükmünü bütün meseleleri incelemiş ve bir neticeye varmış olduğu düşüncesi ile tesis etmekte ve bu hükmün maddî hakikatin tam bir ifadesi olduğunu zannetmektedir. Muhakemenin iadesi hükmün maddî temellerine müteveccih bir taarruz olması sebebiyle, hükmü veren mahkeme bu taarruza kolay kolay müsaade etmeyecek ve muhakemenin iadesi talebini redde mütemayil olacaktır. Esasen mehzaz kanununun tatbik edildiği Almanya'da da bu mesele üzerinde durulmuş, muhakemenin iadesi talebine karşı mahkemelerin daima çekimser davrandıklarına temas edilmiş, muhakemenin iadesinin büyük bir ekseriyetinin reddeden sonra itiraz mercii tarafından kabul edildiğine temas olunmuştur (2). İşte bu sebeple muhakemenin iadesi mekanizmasının bu ilk kısmında, mahkemedен sadır olan kararlara karşı kanun yolunun kabul edilmesi sistemimiz için bilhassa bir zarurettir. Bu lâzıme, CMUK muzun 340 ıncı maddesinde ifadesini bulmuş, muhakemenin iadesi talebinin kabule şayan olup olmadığına müteallik kararlar aleyhine acele itiraz yoluna müracaat edilebileceği gösterilmiştir. Burada tatbik olunacak hüküm CMUK muzun 340 ıncı maddesidir. CMUK nun 340 ıncı maddesine göre, iadenin bu safhasında yapılacak olan itiraz gerek kabul gerek red kararına karşı mümkündür ve yerindedir. Bazı müellifler (3), «Davası kabul olunan kimse itiraz etmeyecek ve diğer tarafta kabul kararına karşı diyeceklerini ikinci safhada bildirecek olduktan sonra itiraz yoluna hakikaten lüzum yoktur. 340 ıncı madde bir tercüme hatası yüzünden bu şekil almıştır» demek suretiyle iadenin kabule şayan olmadığı kararına karşı 340 ıncı maddenin tatbik edilmesini uygun görmezler. Müellifin bu şekilde düşüncesine karşı tarafımızdan iki sebep gösterilebilir: evvelâ, mademki ikinci safhada diyeceklerini bildirme imkânına sahiptir, öyle ise taraflar itiraz hakkına sahip olmamalıdır. İleri sürülen bu sebep tatmin edici değildir. Unutmamak gerekir ki, iadenin her usul safhası birbirinden müstakildir ve talep edenin ve buna karşı olanın bu safhalardaki menfaati gayet barizdir. İlgili mümkün olduğu kadar ön safhada iade usulünü durdurmak ister. Bu sebeple, acele itiraz hakkı yerindedir; saniyen, mehzazdan hatalı tercümenin böyle bir durum ya-

2) Peters, 540.

3) Kunter, 651.

ratabileceğini de anlamak güçtür. Hernekadar madde hatalı tercüme edilmişse, bu hatanın böyle bir netice çıkarılmasına müsait olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Mehzaz madde, bütün Alman müelliflerince, usulüi bu safhasında hem talepte bulunana hemde buna muhalif olana acele itiraz hakkını tanır şekilde anlaşılmaktadır.

İtirazda bulunan müddeti içinde itirazda bulunmuş ise, usulüne uygun olarak itirazını yapmış sayılır. Ayrıca bu müddet içinde ve itiraz ile birlikte hangi sebepler dolayısıyla acele itiraz kanun yoluna gittiğinin esbabı mucibesini de göstermek zorunda değildir. Bu husus CMUK muzun 304 üncü maddesinin sarahatı karşısında bu şekilde anlaşılmalıdır (4). Muhakemenin iadesi talebinin kabule şayan olmadığı kararına karşı acele itiraz kanun yoluna giden, itiraz merciince tetkik edilmek üzere yeni muhakemenin iadesi sebepleri gösterebilir mi? Bu hususta mehaz kanunu tatbik etmiş bulunan mahkemeler çeşitli şekillerde kararlar vermişlerdir. Önceleri kabul edilen telakkiye göre, itiraz mercilerine yapılan ve muhakemenin iadesi talebi içinde olmayan ve fakat itiraz mercilerine yapılan müracaatta yeni muhakemenin iadesi sebepleri gösterilebilir. Bilhassa yeni vakıa veya delillerin serdi mümkündü (5). Daha sonra bu kanaat değişti ve bugün hâkim fikre göre muhakemenin iadesi talebi dışında itiraz mercilerine yeni muhakemenin iadesi sebeplerinin getirilemeyeceği kabul edildi (6). Mahkemeler bu şekilde karar verirken, yeni vakıa veya delillerin bu vafının birinci derecede muhakemenin iadesinin talep olunduğu mahkemeye bilinebileceğini, bunun için itiraz mercilerine yeni iade sebebi getirilemeyeceği kabul edilmiştir.

2 — *İadeî muhakeme talebinin esassız olmasından dolayı reddi kararına karşı kanun yolu :*

Muhakemenin iadesi faslı içinde acele itiraz müessesesini tanımlayan CMUK nun 340 ıncı maddesinin lâfzına bakıldıkta, acele itirazın yalnız iade talebinin kabule şayan olmadığına mütedair kararlar aleyhine mümkün olabileceği, fakat talebin esassız olması sebebiyle reddine karşı, maddede sarahatin bulunmaması sebe-

4) Schmidt, 1077.

5) Mahkemelerin bu tip kararları için bakınız: Schmidt, 1076.

6) Oldenburg Eyalet Yüksek Mahkemesinin 18.6.1951 tarihli kararı, NJW. 1952/1068, 1069.

biyle, gidilemeyeceği neticesi çıkarılabilecek ve bu halde iki ihtimal bahis konusu olabilecektir. İlk hal tarzına göre, mademki 340 inci maddedeki acele itiraz kanun yolu tatbik edilememektedir, o halde CMUK nun 297 inci maddesi sebebiyle adî itiraz kanun yoluna gidilebilmelidir. İkinci bir düşünüş tarzına göre, itirazın gerek adî gerek acele olan şekilleri tatbik edilemeyecek, talebin esassız olması sebebiyle reddine karşı temyiz kanun yoluna gidilebilecektir. Kanaatımızca da (7) bu karara karşı adî itiraz yoluna gidilemez. Buna usul hukukumuzun bünyesi manidir. Muhakemenin iadesi talebi ve bu talebin reddi veya kabulü haline müteveccih kararlara karşı müddetsiz olan bir kanun yolunun benimsendiğini kabule imkân yoktur. Yine kanunumuzun prensipleri icabı bu karara karşı temyiz kanun yoluna da gidilemez.

Gerçekten, bahis konusu ettiğimiz bu husus Yüksek mahkememizin de kararlarına mevzu teşkil etmiş ve değişik içtihatlar tebelür eylemiştir. Yüksek mahkeme bir tip kararında (8) muhakemenin iadesi talebinin esassız olması sebebiyle verilen red kararının kabili temyiz olduğunu içtihat etmiş, diğer tip kararlarında ise, yukarıda aynen naklettiğimiz kararında olduğu gibi, daha başka kararlarında da (9) muhakemenin iadesinin bu safhasında verilen kararların da, kanunda sarahat olmasa dahi acele itiraza tabi kararlardan olduğunu belirtmiştir. Kanaatımızca, Yüksek mahkememizin kararlarının değişik yönlerde olmasının sebebi, CMUK muzun 340 inci maddesinin mehazi olan Alman CMUK nunun 372 ci maddesinden hatalı tercüme edilmiş olmasıdır (10). Hattâ, yapılan hatalı tercümenin tesiri altında kalınarak hazırlanmış bulunan esbabi mucibe layihası da, bu hususa ait herhangi bir sarahati ihtiva etmemektedir. Mehaz kanununun ilgili maddesi şöyledir: «İadei muhakeme talebi sebebiyle ilk derece mahkemesinden verilen bütün kararlara karşı acele itiraz yoluyla taarruz olunabilir.» Görülüyor ki, mehaz kanun muhakemenin iadesini hedef ittihaz eden müracaat üzerine, bu usulün her safhasını açan veya reddedilmek suretiyle kapayan kararlara karşı acele itiraz yolu açık bulunmakta-

7) Aynı kanaat **Kunter**, 652 not 137.; Aksi kanaat, **Taner**, 409.

8) 4. CD. 13.4.1942, 1044/349 CUH. 8.3.1931, 7/21.

9) 3. CD. 17.4.1944, 2360/3174.; 3.CD. 25.2.1936, 1027.; 1. CD. 25.1.1938, 2749/304.; 3. CD. 13.5.1938, 1862/3180.; CUH. 15.7.1930, 230/226.

10) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Hazırlık Çalışmaları, İstanbul 1953/306.

larda bir tefrik lüzumludur. Şayet mahkeme verdiği yeni karar ile eski hükmü kaldırmış ise, bu takdirde verilen karar değil «hüküm»dür ve buna karşı gidilecek kanun yolu temyizdir. Zira maddi meseleleri tesbit etmiş bulunan bir hükmün karar ile kalkması CMUK sistemine muhaliftir. Ancak, mahkemenin verdiği karar icab mahiyetinde ise, bu takdirde verilen karar «karar» mahiyetinde olup, kanun yolu acele itiraz olmalıdır (5). Mevzuat kanununu tatbik etmiş bulunan Alman Yüksek mahkemesinin bu mesele hakkındaki görüşleri de tetkike değer. Alman İmparatorluk Yüksek mahkemesi vermiş olduğu çeşitli kararlarında (6) meselenin münakaşasını yapmış ve neticede 339 uncu maddeye göre verilen kararın şekline değil, mahiyetine bakılmak suretiyle meselenin halledilmesini içtihat etmiş, 339 uncu maddede bahis konusu olan kararın «hüküm» olduğu ve kabili temyiz bulunduğunu kabul etmişti. Ancak, Alman Federal Yüksek mahkemesi İmparatorluk Yüksek mahkemesinin bu içtihadını değiştirmiş bulunmaktadır. Buna göre (7) Yüksek mahkeme içtihadını değiştirirken, hülasa ettiğimiz şu hususlara dayanmaktadır: Temyiz CMUK nun 305 inci maddesinde gösterildiği üzere ancak hükümlere karşı gidilebilen bir kanun yoludur. 339 uncu maddeye göre verilen karar, mahiyeti icabı hüküm şeklinde telakki edilse dahi, yinede karardır. Bir kararın hüküm olabilmesi için, duruşma neticesi verilmesi ve alenen tefhim edilebilmesi lâzımdır. Bunların fiilen tahakkuk etmiş olması şart değildir. Duruşma neticesi verilebilir ve aleni tefhim edilebilir olması kâfidir.

Beyan edelim ki, bugün Alman doktrini yavaş yavaş kanaat değiştirmekte ve Federal mahkemenin içtihadı gibi meseleyi halletmek yolunu ihtiyar ederek, 339 uncu maddeye göre verilen karara karşı kanun yolu olarak acele itirazı kabul etmeye başlamış bulunmaktadır. Türk hukuku bakımından bizim kanaatımızda, Federal mahkemenin kararında gösterdiği sebepler dolayısıyla, 339 uncu maddeye göre verilen kararın hüküm değil «karar» olduğu merkezinde olup, buna karşı gidilebilecek olan kanunun yolunun acele itiraz olduğudur. Esasen, Yüksek mahkememiz de verdiği ka-

5) Schmidt, 1047. KMR, 586.

6) RG. 28/146, 4. Ceza Dairesinin 24.1.1896 tarihli kararı. Aynı mahiyette diğer bir karar, RG. 47/166. Bu karar da 4 CD. nin olup 6.5.1913 tarihlidir.

7) BGHSt 5. CD. 20.12.1955 tarihli olan bu kararın tam metni Juristenzeitung dergisinin 1956 tarihli cildinde mevcuttur.

rarında, duruşma yapılarak iadei muhakeme talebinin reddine dair verilecek kararların kabili itiraz olmayıp, kabili temyiz olduğunu kabul ederken, (4. CD. 10.2.1957 1409/1415) meseleyi zımnen halletmiş olmaktadır. Zira Yüksek Mahkeme, kabili temyiz kararların ancak duruşma neticesinde verilen kararlar olduğunu, bu vesile ile belirtmiş duruşmasız verilen kararların ise, acele itiraza tabi olduğunu kabul etmiştir. CMUK muzun 341 inci maddesine göre yeniden yapılan duruşma neticesi mahkeme ya eski hükmü tasdik edecek veya iptal ile dava hakkında yeni baştan bir hüküm verecektir. Bu halde verilen hüküm normal bir duruşma neticesi verilmiş olması sebebiyle kabili temyiz bir hükümdür. Buna karşı gidilecek kanun yolu da temyizdir. Ancak belirtelim ki, hükme karşı gidilen temyizde, muhakemenin iadesinin haksız olarak kabul edildiği esbabı mucibe olarak ileri sürülemeyecek ve Yüksek mahkeme de bu hususu tetkik edemeyecektir (8).

Mahkemenin, muhakemenin iadesi içinde verdiği diğer kararlara karşı kanun yolu

CMUK muzun 340 inci maddesinin hangi hallerde kabili tatbik olduğunu yukarıda tetkik ettiğimiz üç karar sebebiyle inceledik. Bunun dışında muhakemenin iadesi usulünün ilerletilmesine müteveccih mahkemenin icra edeceği muameleler tarafları tatmin etmediği takdirde buna karşı bir kanun yolu mevcut mudur? Bunu tesbit etmek için, 340 inci maddenin hangi hallerde tatbik edildiğini kısaca sayalım: Evvela muhakemenin iadesi talebinin kabul veya reddine karşı, (md. 336/1) saniyen talebin esassız olmasından dolayı reddine karşı (md. 337/1), muhakemenin iadesinin kabulü ve yeniden duruşma yapılmasına mütedair verilen karara (md. 338/2) karşı, ve tarafımızdan da müdafaa edilmiş olması sebebiyle, duruşma yapılmadan 339 uncu maddeye göre verilen kararlara karşı, nihayet 328 inci maddeye göre icranın tehir veya tevkifi hususunda yapılan talep sebebiyle verilen karara karşı acele itiraz CMUK 340 inci maddesine göre mümkün olabilecektir. Bunun dışında kalan ve delil ikame ve telakkisi sebebiyle verilen kararlar 340 inci maddenin tatbik sahası dışında olup, CMUK nun 298 inci maddesi uygun bir şekilde tatbik edilecektir.

8) Löwe - Rosenberg, 20/903.

MUHAKEMENİN İADESİ VE MURURU ZAMAN

Temyiz Mahkemesi

2. Ceza Dairesi

Esas: 13717

Karar: 377

Tarih: 15.1.1948

Mahkûmiyet kararı verildikten ve ceza infaz edildikten sonra maznun tarafından vâki iadei muhakeme talebi üzerine yeniden duruşma icrasına başlanmış olmasına ve iadei muhakeme yoluyla yeniden maznun lehinde yapılan duruşmalarda ne mehil ve nede zaman aşımı mevzubahs edilmeksizin dâvanın görülerek esas hakkında bir karar verilmesi icap etmesine göre hadisede dâva müruruzamanı bulunduğundan bahisle düşme kararı verilmesi yolsuzdur (1).

İADEİ MUHAKEME VE MURURU ZAMAN

Ceza davasında davacının ve maznunun karşılıklı münasebetlerinde ellerindeki vasıtalarda eşitliği temin için, dava ikamesi prensibini kabul etmiş bulunan CMUK ları, engizisyon sisteminin hilafına olarak, mehillere önem vermiş ve bu şekilde davaların kesintisiz olarak inkişafını temin etmek istemiştir (2).

Temyize müracaat, acele itiraz gibi mehle tabi olan kanun yolları bu düşüncenin tesiri ile kabul edilmişlerdir. Muhakemenin iadesi kesinleşmiş bir hükme karşı gidilebilen bir hukukî çare olması ve mahiyetinin de muayyen bir mehle riayet edilme ile kabili telif bulunmaması sebebiyle kanunumuz lehe muhakemenin iadesinde herhangi bir müddet kabul etmemiştir. Mahkûmiyet halinde her zaman lehte olmak şartı ile muhakemenin iadesi talep olunabilir. Muhakemenin iadesinin muayyen bir mehle tabi olmaması, bu müesseseyi kanun yollarından ayıran karakteristik vasıflarından birisini teşkil etmektedir.

Kaide olarak muhakemenin iadesinin herhangi bir mehle tabi

1) Bu kararı Mahmut Alicanoğlu'nun Ceza Muhakemeleri Usulü kanununda 371 inci sayfasından aldık. Yüksek mahkememiz Ceza Genel Kurulu olarak 29.5.1944 tarihinde ve yine 12.1.1942 tarih ve 4/16 - 16 sayılı kararları ile de yukarıda nakletmiş olduğumuz içtihadına uygun kararlar vermiştir.

2) Hentig, 202.

olmadığını beyan ettik. Bu, muhakemenin iadesinin lehte talep edilmesi halinde mutlâk tatbik sahası bulan bir kaidedir. Hattâ maznun ölmüş olsa dahi muhakemenin iadesi lehe olarak talep edilebilir.

Aleyhe muhakemenin iadesi ise, çeşitli şekillerde halledilmektedir. Bazı kanunlar muhakemenin aleyhe iadesinin bazı müesseselerin tatbiki sebebiyle muayyen bir mehle riayet edilmesini sarih hüküm sevk etmek suretiyle kabul etmişlerdir. Meselâ, 1897 tarihli Macar kanunu 192 ci, 1919 tarihli Zürih kanunu ise 450 ci maddelerinde muhakemenin aleyhe iadesinin ancak müruru zaman müddeti içinde olabileceğini sarahatle tesbit etmişlerdi. Mehaz kanundan önce Saksonya'da tatbik edilen 1855 tarihli CMUK nun 391 inci maddesi de aleyhe muhakemenin iadesi hususunda müddet bakımından sarahati ihtiva etmekteydi. Buna göre muhakemenin aleyhe olarak talep olunabilmesi yeni vakıa veya delilleri veya cezaî müstelzim fiile vukuftan itibaren 8 hafta içinde talep olunabilmekteydi.

Mehaz kanunda ve kanunumuzda muhakemenin aleyhe iadesi hususunda böyle bir şart yoksada, hukukumuz bakımından, müruru zamanın geçmiş olmasından veya mahkûmun ölümünden sonra muhakemenin aleyhte iadesi ceza hukuku sistemimiz için de mümkün olmamaktadır. Ancak, temas ettiğimiz gibi müruru zaman aleyhe iadeye mani isede, lehte iadeye mani değildir. Müruru zaman müddetinin geçmiş olması, ya muhakemenin iadesinin talep olduğunda veya iade safhaları içinde meydana gelmiş veya tesbit edilmiş olabilir. Bütün bu hallerde, müruru zamanın mevcudiyeti muhakemenin iadesi muhakemesinin cereyanına mani olmayacak, muhakemenin iadesi kabul edilip yeniden duruşma yapılırken müruru zaman mevzubahis edilip düşme kararı verilemeyecektir. Muhakemenin iadesinin lehe talep edilmesi halinde, bunun herhangi bir müddete tabi tutulamaması müessesenin mahiyeti icabı isede, bazı kanunlar, aleyhe muhakemenin iadesini kabul etmemelerine karşılık lehe yapılacak iade taleplerinde müddete ait bazı tahdidi hükümleri tesbit etmiş bulunmaktadırlar. Bu şekli ihtiyar eylemiş bulunan kanunlar Fransız sisteminin tesiri altında kalmış olan kanunlardır. Ancak, müddete müteallik bazı kayıtlar, muhakemenin iade edilebileceği zamana taalluk etmezler. Yani, bu kanunlar dahi muhakemenin iadesi talebi hususunda herhangi bir müddet kabul etmemişler, yalnız, muhakemenin iadesi sebebine vukuftan itibaren talebin muayyen bir müddet içinde yapılması ge-

rektiğini belirtmişlerdir. Fransız usulünde 1895 tarihine kadar muhakemenin iadesi sebebine vukuftan itibaren 2 sene içinde talebin yapılabileceği kabul edilmiş iken bu tarihten sonra müddet bir seneye indirilmiştir (3). Belçika hukuku bu mevzuda hususiyet arz etmektedir. CMUK nun 443/7 maddesine göre, bir davada yalan şahadetten dolayı şahidin mahkûm olması halinde bu mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinden itibaren 5 sene içinde muhakemenin iadesi talep olunmalıdır.

Netice olarak şunu belirtmek isteriz ki, Yüksek mahkememizin yukarıda nakletmiş olduğumuz kararı, muhakemenin iadesi müessesesinin bünyesine uygun ve muhakeme hukuku sistemimizin umumî prensiplerini tamamen aksettirmekte bulunduğundan, iştirak etmekteyiz.

Doç. Dr. Ayhan ÖNDER

---

3) Hentig, 205, 206.

3) Hentig, 205.; Bu sistem 31. Aralık 1957 tarihli kanun ile terk edilmiştir. Erem, 12.